

„POKROK“ vychádza každý piatok

Adresa pre všetky zásielky:

Josef Tealík Uh. Skalica (Szakolca).

Reklamy (inzeráty) účtujú sa levne a platia sa vopred.

POKROK.

Predplatné poštou

Na celý rok 2 kor. — Na pol roku 1 kor. — Jednotlivé čísla v expedícii a pri zásielkach najmenej 20 výtiskov stojí 2 hal.

Predplatné do cudzozemska 5 kor. Bezmenné a nevyplatené dopisy sa neprijímajú.

Týždenník venovaný ku poučeniu a vzdelaniu slovenského ľudu.



MARIA OSVALD.

Minulú nedeľu odpoľudnia o 5. hodine odprevádzala celá Skalica do matky zeme pani vd. Mariu Osvald rod. Koreska, šľachtička zo Skalice, ktorá po dlhej chorobe v Budapešti, kde sa posledný čas u svojho brata plukovníka V. Koreska zdržovala, zomrela a odtiaľ do Skalice jej bezdušné telo prevezené bolo. Obrady pohrabné vykonával p. prelat a krajinský vyslanec dr. Ján Černoš. Sprievod bol mohutný, na ktorom sa celé mesto, intelligencia i ľud zúčastnil. Kat. Kruh, spolok sv. Vincenta pod zástavou sa v úplnom počte zúčastnil pod vedením dra Pavla Blaho, krajinského vyslanca. Spolky nie len tieto, ale všetky kultúrne a humanitárne združenie utratili v nej svoju najväčšiu dobrodružku. Mala srdce šľachtné, milovala ľud náš odkopnutý a hanobený, a keď sa všetko hanbilo za tento opustený ľud, ona sa za zástavu jeho postavila a chudobného, pracovitého ľudu sa zaujala. Rakev bola vencami obsypaná a jej mrtvé pozostatky niesli výborní katolíckej samosprávy a hasiči. Spolkový život náš v nej svoju dobrú matku utratil, ktorá len dobré v svojom živote činila. Opravdivá chudoba plakala pri hrobe jejím a oči pracovitého ľudu dvíhaly sa ku nebesiam prosiac Boha, by bol hojnou odplatou jej láskyplného a obetivého života a duša jej v skutku kresťanská zaslúžilého pokoja odmenu obsiahla. Tak si uctí ľud náš tých, ktorí ho milujú.

Najnovšie naše družstvo.

Myšlienka, ktorú sme hľadali, za ktorú sme sa oduševňovali v najbližšom čase ku uskutočneniu pride.

Vyzvali sme pozornosť našich hospodárov, na tie ťažkosti pri hospodárstve, ktoré zapríčiňuje nedostatok pracovných síl. Stá a stá mladých ľudí z nášho kraja hľadá si živobytie v Amerike, tak že menší roľník, ktorý nenie v stave delníka celý rok zamestnávať v čas potreby, nemôže dostať pracovnej sily. Preto vítaný je nám každý pokrok v hospodárskom živote, ktorý nám zmenšenie ľudskej sily umožňuje a túto vynahraduje.

V susednej Morave všade máme utvorené mlaťacie družstvá, chcúť tento príklad

nasledovať, správa mliekarského družstva sa rozhodla, že pri svojich členov zaopatrí šesťkoňskú mlaťáčku s benzínovým motorom spojenú, pretože sa našiel dostatočný počet členov, ktorí mlaťáčku benzínovú upotrebiť chcú.

Výhoda veľká bude to i pre chudobnejší ľud, najmä výžinkarov, ktorí nemajú stodole ani takovú si zaopatríť nie sú vstave, a obylye svoje musia mať na holiskách vystavené mnohorázi nepohodlnému počasiu. Preto najlepšie by bolo, keď by mestská vrchnosť na trávnikov, kde je miesta dost, určila miesto na skladanie obylyia, ktoré by sa v najkratšom čase vymlátiť mohlo. Mlaťba, ktorá na holiskách trvá 2—3 týždne, vybavila by sa za 2—3 dni.

Dnes ešte mnohí v Skalici mláčia s ručným strojom, dľa zákona každý stroj by mal

mať ochrannú skriňu v páde nešťastia, koľké peniaze musia len za tieto ľudia vyhodit, tak že za túto summu sa môže jeden motor kúpiť. Pracovanie s ručnou mlaťáčkou, je práca pre koňov a nie ľudí. Moderný človek si pomôže, upotrebi stroj a nevissaje ľudskú silu.

Mlaťacie družstvo utvorilo sa tiež i v susednej Pritrži, ktorá je malinká dedinka a tiež si zaopatrí benzínový motor a mlaťáčku vzdor tomu, že temer každý kospadár má mlaťací stroj silou koňskou (tak zvaný „Göpel“).

Budúcu nedeľu dňa 24-ho júna večer o 8. hodine bude sa držať mimoriadne shromaždenie v miestnosťach kat. kruhu, ktorých veci táto zaujíma, nech prídu.

Správa.

Sporivosť — základ šastia.

(Zo spisov K. Nevšimalovej: „Informatorium moderní ženy.“)

Každá gazdiná musí vedieť dobre rátať s tým, čo má a musí múdre rozvrhovať svoj príjem tak, aby nielen všetko potrebné zaopatřila, ale aj denne, týždenne, mesačne ešte dajaká malá čiastočka ostala, ktorú by mohla uložiť ako základinu pre čas choroby, nepredvídaného nešťastia, nútnych potrieb a pre dni neschopnosti ku práci.

Ktorá gazdiná viacej vydáva, nežli má; alebo taková, ktorá vydáva, dokiaľ má, zostane vždy chudobná, vždy odvislá, vždy nespokojná a preto nikdy nepocíti pravý mier a šťastie.

Čo najviacej strhuje ženu ku zbytočným výlohám, je na prvom mieste úbor, najmä vo veľkom meste, kde na tisíce nových, krásnych modelov viaže jej zrak buď na bohatých družkách, alebo na výkladných kasňách. Ach, keď by som takéto šaty, takýto širák, takýto silnečník, krajkú, čipku, stužku, mala! Vzdychne si.

Aby v tomto smeru svoju chuťku uspokojila, sčrblí na výživnej, dostatočnej strave pre svoju rodinu, alebo zaopatřuje veci, ktoré jej márnivosti hovlia, — na dlh. Keď nemohla jeden mesiac vystačiť s vykázanými peniazmi, jak vystačí potom v druhom mesiaci, keď bude museť dlžobu splácať, a jako ďalej v neskorších mesiacoch?

Sú opäť iné ženy, a to také, ktoré bárs aj v skromných pomeroch žiť musia, chcujú sa vyrovnaf ľudom bohatším. Zariadujú si salón, parádnú izbu, kam azdaj po celý rok nikoho nevedú; navštevujú plesy, chodia na letné byty, — a v kuchyni, — tam skrblia; dievky odbievajú leda čím, a k tomu ešte robia dlhy.

Sú ale ešte iné, ktoré všetko ostatnie zanedbávajú a slúžia len svojmu hriechu. Zakúpia drahú novotinu a nestačí-li budelár, berú na kriedu. Všetky také ženy nemyslia, neuvažujú, že svojim špatným hriechom zasievajú do svojich domácností neutešené pomery, sváry a nespokojnosť: že sobe a svojej rodine pripravujú nešťastie a že so svojimi dlhami poškodujú citeľne svojich dodavateľov, ktorým na ustálený čas neplatia, alebo vôbec neni sú v stave, aby to zaplatili.

Musím ešte pripomenúť istý druh žien, ktorý sa často vyskytuje. Sú to ženy, ktoré svoj život bezúčelne trávia, milujú nadovšetko pohodlie a život nečinný; ktoré žijú a ssaajú z mozolov mužových, alebo zo zdedených majetkov, samy nič nepracujú. Ženy také obyčajne celú domácnosť a dievky svoje sverujú cudzím rukám, rukám za peniaze najatým: ako cudzí človek s našim majetkom a s našim najdrahším majetkom, našimi dievkami zachodí, o tom je snáď každá gazdiná dostatočne poučená.

Neznám také hnusnejšieho a odpornejšieho pohľadu nad ten, ktorý poskytuje lenivá, špinavá žena; žena, ktorú príroda sama nedala mysliom pre prácu, pre pomocnú prácu jak k dievkam, tak aj trpiacim spolubližným! —

Práca neni farchou, neni pokutou, ako to biblia učí; ona je zábavou a ctou; potrebou a slastou; nie kľatbou, ale požehnaním. Istý anglický filosof hovorí: „Ušľachtilé srdce s opovržením zavrhuje každú myšlienku, žiť ako trubec z práce iných; krasť ako žúžal z verejných sympárni, alebo živiť sa jako žralok lovom slabých a malých. Ale opačne, bude sa starať dľa svojej sily a schopnosti mimo svojej povinnosti, ešte aj o blaho spolubližných. Nenie nijakého stavu, od kráľovskej berly, až po motyku, ktorý by nevyžadoval, má-li byť zastávaný s úspechom a ctou, usilovnou prácou mozgu a ruky.“

A preto s plným presvedčením môžem tvrdiť, že práca je základom poriadku, šastia, blahobytu a spokojnosti na tomto svete. Práca je to, čo ženu ochraňuje od duševnej a telesnej biedy! Kto pracuje, ten gazduje! Cicero pomenoval hospodárnosť dcérou ostražitosti, sestrou zdržanlivosti a matkou slobody.

„Chudoba“ — hovorí, — ubiera nám toľko prostriedkov ku konaniu dobra a spôsobuje

takovú neschopnosť vzdorovať prirodzenému a mravnému životu, že je povinnosťou každého vystríhať sa jej všemožnými dovolenými prostriedkami. Umeňme si teda, nebyť chudobnými; či máme čokolvek, nevydáujeme to; ale vydávajme vždy o voľačo menej. Sporivosť je nielen základom spokojnosti, ale tiež dobrých skutkov; nikto nemôže inému pomáhať, kto sám pomoci potrebuje.“

A na inom mieste hovorí: „Chudoba je ľudskému šťastiu najväčším nepriateľom; ona ničí slobodu a hrdúsi v nás všetky dobré vlastnosti. Všetci, ktorí sa hrozia nedostatku, mali by šetriť zásady o sporivosti a mali by sa riadiť tými príkladmi, ktoré nám ukazujú, ako svoje výdavky obmedzovať máme.“ —

Sporivá, pracovitá gazdiná nebude nikdy chudobnou. Dakoľko halierov denne uložených, poistí do istej miery neodvislosť a povzniesie našu mravnú hodnotu.

Sporiť má bez rozdielu každý človek; ale sporiť je povinná na prvom mieste žena, matka rodiny; jej svätou povinnosťou je, aby sa o svoje dievky starala tak, aby tieto neboly nútené jej vinnou strádať, jej vinnou trpeť a na ňu žalovať.

Už sama úcta k sobe nakladá žene sporivosť. Jaké by bolo pokorenie pre ženu, keď by bola nútená niekoho prosiť o požičku a jaké je to ponižovanie, keď dižnici vycibrenú panu so dňa na deň prichodia upomínať, aby zaplatila. A jak malou, jak nepatrnou musí sa potom cítiť v očiach vlastných dietok;

Na druhej strane ale neznám blaženejšieho pocitu nad ten, ktorý máva človek, keď si môže hovoriť: „Všetko mám, vydobyl som si vlastnou pilnosťou, vlastnou sporivosťou!“

A ešte blaženejší pocit naplňuje naše srdce, keď zo zvyšku nášeho môžeme dať chudobnému, pomôcť trpiacemu a poslúžiť svojej drahej vlasti darmi a príspevkami národnými!

Ve sporivosti vznikajú krásne, občianske cnosti: striedmosť, sporiadanosť, cudnosť, sebaoponovanie, dobročinnosť a veľkodušnosť.

Všetka sporivosť založená je len jednoducho na praktickom, zdravom rozhlade a umenie, odopreť si takých požitkov, po nich nízke pudy naše bážia.

Aby gazdiná múdro dovedla sporiť, aby svojim dievkam neodopierala každú malichernú radosť a zábavu, je zapotreby, aby čo sa sporivosti týka, volila zlatú strednú cestu; lebo prehnaná sporivosť mohla by snadno v lakomnosť sa obrátiť. —

A od toho nech nás Boh varuje!

S. F.

Dopisy.

— Šoporňa. (Odveta nespokojnému.) V čísle z minulej nedele tunajší jeden dopisovateľ pod menom Nespokojný, dáva znak svojej nespokojnosti nad tým, že mnohí naši susedi v zaostalosti svojej do vinohradov sadia ovocný strom, čím veľkú škodu zapríčiňujú nielen sebe, ale i od seba múdrejším svojim susedom. Pán dopisovateľ má úplnú pravdu. Čo písal, to je čiro-čistá pravda, lebo keďbych ja ani stromu nemal vo vinohrade, ale môj sused ano, tie jeho stromy zkazia moja dobrú úrodu.

Ja to hovorím, že obecné predstavenstvo by si malo vymysleť nejaký spôsob, jako by také nerozumné jednanie niektorých ľudí prekazilo. Nech o tom rozmýšľa, jako by malo pomôcť mnohým občanom, vinohradníkom. Tito iste by za to povdační boli. Pán dopisovateľ ale spomina i, že prečo som o tom nepísal. Moja odpoveď znie: naráz sa všetko nedá. Verte mi, tisíc a tisíc vecí je v našej Šoporni, o ktorých by sa malo aj sa musí písať, aby sa ľud poučil, lenže sa to musí pomaly. Ani leto neni naráz. Napred sa sňah roztopí, potom vyleze zelená trávička, potom rozkvitne lúka, a až potom je žatva. Pomaly príde rad na všetko.

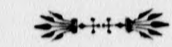
Ale potešiteľné je to, že keď milí čitatelia „Pokroku“ niečo čítajú, i sami sa berú do písania. Tak sa patrí! Každý má rozum,

preto každý, čo múdreho vie, nech to len napíše. Ja mám radosť, keď vidím, že ľudia čítajú, rozmýšľajú a aj píšu. Sú aj takí zase, ktorí čítajú, čítajú, potom to odložia a nevedia z toho nič. Múdry čitateľ Pokroku to ináč robi. — Jako? Takto: prečíta kúsok, noviny položí, a začne rozmýšľať. A veru prídu mu dobré myšlienky, hufne, jako včely v roji, jestli je to vážna vec, napíše to na papier a pošle do „redakcie „Pokroku“ v Skalici.“ Ziadon všetko nevie, lež musíme jedon druhého poučovať, napomínať. Bárs by bolo na každej dedine mnoho takých rozmýšľajúcich roľníkov, čo by písať chceli, hneď by to ináč išlo. Len smelo sa do toho. Každý, kto len vie kývnuť perom, nech sa hýbe. Tak jako začal dopisovateľ Nespokojný, nech činia i ostatní. Hanbiť sa ozaj nemáme koho. Tu roľník mluví k bratovi roľníkovi. Tedy len tak.

Minulý týždeň u nás pán inžinier predať dávalinú, čo rastie na vodových hatách. Ale strach vyrieknuť, jak draho. To je tiež taká jedna vec, čo by nás mohla poučiť k múdrosti a . . . No jestli bude času o tomto na budúcone.

S. úctou Vám oddaný

P.



Spolkové.

V Búr sv. Mikuláši mienime stavať spolkový dom. Po dvojročnom účinkovaní potravného spolku miestnosti dokázali sa úzkymi. Teraz máme už aj úverkový spolok, ktorý musíme tiež volakde umiestniť. Škoda, v potravnom spolku pre nedostatok miesta odhadla sa na 200 korún ročite. Rozšírenie skladišť, stavenie sklepu, zväčšenie obchodnej miestnosti je teda surnou potrebou, chceme-li zadržat konkurenciu, čo len pri značnejších objednávkach docieliť možno. Na poslednom válnom shromaždení rozhodlo sa v tom smysle, stavať spolkový dom na poschodie, v ktorom by i úverkový spolok mal svoje miestnosti.

Na stavebné útraty jeden každý účastinár zaviazal sa položiť jednu účastinár 20 kor. ktorá má úrokovať až po úplnom splatení domu. Slavný obecný výbor pririeknul spolku niekoľko siah z ulice, aby dom vypádal krajšie a ulica sa vyrovnala.

Teraz to bude riešiť stolica, či má byť ulica krajšia, a či má sa stavba spolkového domu dľa určeného plánu previesť. Kám sa to stane zatiaľ musí byť stavebný kapitál pohromade. Na vás je ct. účastinári teda rad, aby ste jeden každý svoje podlžnosti složili. Účastinárov je nečo vyše 400, to by robvlo 4 tisíc zl. s tisíc kor. Jedni si splácajú drevom, jedni tehloú svoje účastiny. Skládajú sa i milodary, bo značné účastiny tvoria asi len polovicu stavebných trov.

Ja som upravil asi 40 listov do Ameriky našim farnikom, aby dľa možnosti i oni položili zo pár tehal na základ kat. spolkového domu a môj ohlas neodznal hlasom na púšti volajúceho, bo dosavád už 40 dollarov čo milodar poslali ti najchudobnejší. Na válnom shromaždení som sa vyslovil, že poschodie vystavít bude mojou starosťou, aby účastinári sobrali sa na sklep a stavbu na území.

Dnes po pol roku môžem povedať ku osmeleniu nedôverčivých, že poschodie je zabezpečené.

Kde sa vzalo, tu sa vzalo 2000 korún (čítaj dve tisíc korún) čo milodar je už asi štvrtý roka vo sporiteľni. Ku americkým dollarom pridružujú sa milodary doma obsiahnuté, ktoré činia tiež asi 400 kor. lebo niečo krovu a 20 tisíc tehal, a 2 vaggony vápna pohaseneho je už pohromade.

Po Sv. Duchu odbočil som na pár dní do Viedne pozreť našich účastinárov, abych im sdělil výrok valneho shromaždenia. A tí viedeňskí Búrania, ktorí dali v roku svätom na jubilarny pomník 280 korún, tí Búrania viedeňskí, ktorí mi dali 2000 kor. na účastiny, keď sa zakládali potravný spolok; tí Búrania teraz vám dali na stavebné útraty nových 2000 korún v účastinách bez úrokov, ktoré sa pri-

poja k ostatným na úrokovanie, až bude dom kat. splku úplne čistý. Sláva vám, drahi farníci naši, čo za vec spolkovú tak horlíte! Z vašich mozolných grošov — za ktoré celé noci obetujete, — chudoba bude podporovaná. Ona vám bude žehnať a žehná i dosiaľ, keď dostáva sa jej lacný úver, úver v potravinách, dobrá a lacná strava, lacné pečivo a všetko možné. Čo by bolo u nás bez spolkov, dneska už vie každý.

Vašimi značnými obeťami dopomohli ste k budove, ktorá bude hlásať česť a slávu Božiu, ktorá bude útlkom mládeži kresťanskej, kde sa jej dostane poučenia mravného, náboženského a i pre vzdajší život potrebného, bo vrchnie poschodie bude tvorí sieň pre shromaždenia prestrannú, kde členovia kedykoľvek po nedelách vzdelať sa môžu.

Vašou štedrosťou bo i milodarov som dostal blizo 100 korún, — obodrilí ste nejedného sedmi spáča, čo vždy len nedôverou sprevádzal naše snahy, — pravda štvany neoprajníkmi spolkovkej myšlienky. — A ja toľkou dôverou vami poctený neustanem, kým sa nebude skveť na búrskom trhu poschodový. Spolkový kat. Dom pod ochrannou jeho patrónov sv. Mikuláša a Petra.

Ďakujem Bohu za toľkú dôveru vašu ku mne! A Boh dobrý nedopustí, aby ste sa voľakedy vo vašich vodcov sklámali. Nemálo sice sa musíme oháňať, aby sme útoky všemožné neoprajníkovi odrazili a neráz ajs mohutnými obeťami pracujeme na rozkvetie kresť. spolku; ale to nás neodstraší, aby sme na ďalej na hmotnom povzdvihnutí nám sverených ovečiek nepracovali. Tá dôvera, to je naša najskvelejšia odmena za veškerú prácu za vás milí farníci podniknutí.

Na vás domácich je teraz rad, aby ste mi trochu tej starosti o stavbu usporili: hromadným skladaním slúbených úctin na stavebné útraty. Kto slúbil drevo na krov, hľad si ho prichystať, kto má da tehlu, nech ju čím skôr dovezie, kto nemá ničoho z tých vecí; ponukni sa na furmanky. Je čas vosenia piesku, štrku, kamenia, tehly. Každý môžeš niečím prispieť i ručnou prácou. Ja veškerú ochotnosť vašu si naznačím a v danom čase upotrebím.

Karol Nečasák, kaplán.

Dano v Búr Sv. Mikulási.

Drobné zprávy.

— Alleluja. Duchovný katolícky spevník s obradami, nótami (nápevami). Sostavil Štefan Janovosik, farár likavský. S odobrením cirkevnej vrchnosti. — Obsahuje 352 strán — 306 piesní, úplne nešpory a všetky obrady ako: na Hromnice, Velkú noc, Krížové dni atd., všetky nótami zaopatrené. — Cena jedného výtisku, v plátne viazaného s obrázkom 1 kor. 60 hal. — Za vopred zaslaných 1 kor. 80 hal. pošle ho vydavateľ franko pod krížom obálkou. — Tam je k dostaniu: „Requiem aeternam“ spevník pohrebný s nótami, viazaný. Cena 72 hal. — Objednávky majú byť upravené do Likavky, ostatná pošta Ružomberok (Rózsahegy). Stolica lipovská.

— Obrovský požiar. Z Hudiksvallu (Švédsko) oznamujú, že predmestie Affik zvané predvčerom popoludní úplne zhorelo. Železničná premávka, telegrafická a telefoničná spojenie je zastavené. Asi 1600 ľudí je bez prístrešia.

— Do Saština a Straži oznamujem, že na tento rok do Zarušie nepôjdem. lebo pán prepošť že na mňa processiu nesverí. Myslím že už viete prečo, len preto, lebo som známi *)

Havlicsek Antal.

*) Veru Vy na to nehladte či Vám p. prepošť sverí processiu. Pán prepošť má do toho málo. Keď ľud s Vami pôjde, processiu vedte smelo.

Red.

— Utopili sa. V Obci Hegyköz-Szentimre (st. hibarská) dvaja chlapi, menom Ludvik Csáholy a Mikuláš Pancos kúpali sa v rieke Berettyó a sa utopili. Mrtvoly chlapcov posavád nenašli.

— Pre jedon bozk. Zo Záhrebu oznamujú, že v tamojšom jednom poprednom hostinci udal sa hrozny výjav. Jedon poslucháč lekárnictva, menom Thierry, ktorý mal ľubostný pomer s kellnerkou, vošiel do jedálne kde mu priatelia povedali, že deva bozkala jedného cudzieho hosta. Mladý človek sa na toto tak rozgneval, že vytiahol revolver a začal strielať, nehľadiac na to, koho trafila gule. Jedného juristu, menom Panajota Mijadrogoviča nebezpečne a štyroch iných hostov, medzi týmito aj jednu ženskú, ľahšie ranil.

BESÉDNICA.

Zaklínanie.

Povesti a staré podania všetkých krajov slovenských znejú o ukrytých pokladoch, ku ktorým nie je ľahko sa dostať, ba často je i s nebezpečenstvom spojené, veď vraj takéto pokladystrážia nadprirodzené bytosti, ktoré len mocnému slovu zaklínača ustúpnu. Na takéto mocné slovo poklady sa ukážu.

Duchov zaklínať, alebo ich citovať, bolo ale umením len málo komu známym. Blúd zaklínania a čarodejstva bñl za časov pred 100—200 rokami tak rozšírený, že cisár Jozef II. musel roku 1780 zvláštne nariadenie vydať, ktorým odkrývajú pokladov a citovania duchov pod veľmi prísny trestom zakazuje.

Avšak tieto poverly neboly s tým vyhubené a na vzdor všetkým zákonom a trestom udržovaly sa a udržujú ešte aj po dnes. Nadovšetko na moravskej Slovači, ako sú dôkazom: Boršické bosorky, Žitkovské bohyně, Vyškovecký zaklínač, Slatinský čarolekár, atd. Najvyčytrenejší zaklínači sa do teraz udržujú na pohraničných osadách a kopaničiach od Javoriny počínajúc až po Jablunkov. Obzvláštne zažehňavanie pri rozličných nehodách pestuje sa doposiaľ.

Môže dakto hovoriť, že priam najtemnejšom kraji, kde veľmi málo, no niekedy i na 4—5 hodin cesty žiadnej školy nieje, takéto poverly panujú. Ale tu musím osvedčiť, že ačkoľvek zaklínači a bohyně v týchto krajoch po najviacej jestvujú, predsa nie tento necvičený ľud bere k nim útočište, ale priam z takých krajov prichodia klienti, ktoré sú ako uvedomele známe; ba ináče dost vzdelaní ľudia, klaňajú sa takým poverám.

O žitkovských bohyniach bol som podal čteným čitateľom už viac ráz stručny popis; teraz ale chcem ich oboznámiť s jiným druhom zaklínačov. A to sú zažehňávači búrk.

Nedaleko Starého Hrozenkova, teda tiež na pohraničiu, žil do nedávna muž, ktorému sväto-sväte veril ľud, že vie búrky zažehňávať. Aj on to sám veril. Pri najzúrivejších búrkach vyšiel holohlavý na niektorý vrch a stojac odriekával s veľkou vierou a dôverou istú modlitbu, robiac na všetky strany znamenie sv. kríža.

Až po jeho smrti našli ľudia jeho modlitbu knižku, v ktorej na kus pergamentu so staromódnyim švabachom nasledujúca modlitba je napísaná, s ktorou on búrky zažehňával. Cheel som tento starodávny dokument získať pre skalické museum, avšak majiteľia ani za celý svet by ho nedali, domnievajú sa, že v jajich rode môže sa ešte takový člen vyskytnúť, ktorý bude obdarovaný tým istým duchom, ako bol zomretý. Sotvy že mi dovolili túto modlitbu opísať; podávam ju od slova do slova poslovenčenú. *)

„ V mene Otca, Syna a Ducha svätého. Amen. Zaklínám vás, vy čierne mraky, blesky

a hrom; krúby a búrku, skrze všemohúcnosť Boha + Otca, skrze múdrosť Boha + Syna a skrze moc Boha + Ducha svätého, aby ste sa rozdesily a žiadnému človeku neublížily. Zaklínám vás skrz živého + Boha, skz pravého + Boha, skrz svätého + Boha, aby ste prestaly hučať a ľudské srdcia ľakať. Zaklínám vás skrze moc svätého + kríža, na ktorom náš Pán Ježiš Kristus s rozostretými ramenami visel a povetrie očistil pred mocou zlého ducha. Zaklínám vás skrze Blahoslavenstvo Panny Marie, skrze moc svätých apoštolov, skrze bolásti a trápenie svätých mučeníkov, skrze moc svätých spovedníkov, skrze čistotu panen a skrze zásluhy všetkých Svätých, aby ste sa odtiaľto odvrátili, do divokej zemy utiekly, kde nebudete nikomu škodiť.

Zaklínám fa ty ohavná búrko, jestli fa satan vzbudil, skrze zastinenie Panny Marie od Boha. Zaklínám fa skrz svätý kríž +, ktorý s veľkou vierou a dôverou ku eti Božej proti tebe + činím, abys prestala hučať, hrmeť a blýskať a nevydávala krupobitie; aby sme od škody zachránení boli. Chválime Boha + Otca, aj + Syna, aj + Ducha svätého. Amen.“

Ala jedenkrát zle pochopil tento zaklínač. Raz v lete, keď krúpové mračná sa už nad obzorom vznášaly, vyšiel tiež von a zažehňával mračná. Ale tentokrát nepomohla jeho modlitba. Strašne potľčený, zkrvavený a zmordralý navrátil sa domov, ľahnul a vo veľkých balástiach zomrel. Pred smrťou, na veľké dotazy odpovedal: „Nikto sa odomňa nedozvie, čo som videl a čo som zažil!“ Potom skonol.

* * *

Tieto a podobné veci sú dedictvom poverlivého stredoveku, zakorenené od pradávnych, pohanských časov. Oni nezmiznuly, obzvláštne keď sú podporované od tých, ktorí by mali byť vodcami a učiteľmi ľudu.

Veď môj popis žitkovských bohýň bol v tomto okoliu veľmi zle prijatý. Medzi inými aj jeden bývalý starosta (rychtár) obce, jeden radni (prisažný) a viacero obchodníkov si na mňa vyjeli, že kazím s tým obchody a podnecujem ľud. Každý, kto sem príde, nechá tu svoje groše, podporuje obchod. Kto je hlúpy, ten nech chodí: ľud má z toho osoh. Škodiu len jeden. A podobné reči. Pravda, keď predstavení podporujú podvod, klam a poveru, ľahko proti nej bojuvať. —

Originál je moravsko-český

S. F.

Oznamy

Čteným obciam a výborom do pozornosti!

Mám na predaj bíka. Srsť má červenú s bielym čelom. Vzdor tomu, že teprv 5. júla bude mať dva roky: je veľmi silný; k upotrebeniu súcim ho drziac i komis ho prijala a sertifikátom vystavila. Cena dľa dohovoru.

FRANKO ŽÁK,

hostinský

v Lakšár-Novej-Vsi (pri Šaštine).

Príjmem jedného kovárskeho pomocníka slováka. Nastúpiť môže hneď. Plat dľa dohovoru.

Martin Makovský

kovársky majster

Presburg Blumenthalgase 3.

Mám na poedaj alebo k prenajmutiu dom na predmestiu č. 346 s celým placom alebo len dom, ktorý je novo vystavený. Hlásit sa možno u

Michala Tomika v Skalici.

žabí ulica číslo 10

Ku striekaniu vlnie!

Jako každoročne, tak i tohoto roku obstarávam striekanie vlnie.

Taktiež prevediem každú opravu zmienených striekačok.

S úctou
Rudolf Detony,
klempiar v Skalici.

Keď
Krúpi vám rozbily všetko,
alebo keď

Zhoríte,

je dobre keď assekuráciu dostanete, keď ju ale chcete dostať, musíte sa najprv assekurovať u

Ferdinanda Prikaského v Skalici na rynku.

Ženičky, keď potrebujete železné hrnce, dostanete ich tiež tam.

Mój drahý mužičku!

ja by som Ta mala veľmi rada, keď by si mi a našim dievčatom kúpil krásne

SUKNE LODENOVÉ

veľmi praktické, ktoré za každú cenu počínajúc od 55 — 60 a 70 kr. vyše vyrába dobieškou zasiela jedine.

Tkáčsky záv. A. Jelinka v Lisku.
pp. Jimramov. Morava.
v zorky zdarma a franco.

Sviece kostolné

všetkých druhov

voskové a polovoskové sviečky

stolné stearinové a parafinové, hladké a krútené biele lebo barevné, ďalej

mydla

ku praniu a voňavé (toilettné), všetky

v najlepšej jakosti dodáva najlacnejšie

Prvá Královohradecká cis. a kral. dvornia tovareň na sviečky, mydlá a voňavky.

J. Pilnáček,
Hradec Králové, Kral. České.
Založeno roku 1816.

Pre doštné farné rady sľúbené ľavé ceny!

Solná česká kresťanská firma.



Moderné zařízené továrny firmy
První moravská rolnická továrna akciová

na soustředěná hnojiva a lučebniny
v Přerově.

doporučují co nejlépe

Superfosfát z kostné moučky a Superfosfát nerostný

Za ceny konkurenční a za podmínek nejpříznivějších

Smíšená hnojiva k řepě, ječmenu, chmeli, atd. Kostní moučku rozloženou, káinit, draselnatou sůl jakož i ostatní druhy hnojiv lze koupiti za ceny najnižší.

Žádáme veškeré zemědělce, aby ve vlastním zájmu požádali nás o nabídku, kterouž ochotně a co nejrychleji vyřídíme.



Moravské lázně

LUHAČOVICE

docílili roku 1905. návštěvy

3334 osob

hostů lázeňských!

Nádherná lesní příroda.

Lázně minerální, bohaté na přirozenou kyselinu uhličitou, ústav vodoléčebný, inhalatorium, plovárna a lázně sluneční. — Levné ceny.

Osm lékařů, sedm restaurací.

Stanice v místě, též pošta a telegraf.

Prospekty zdarma.

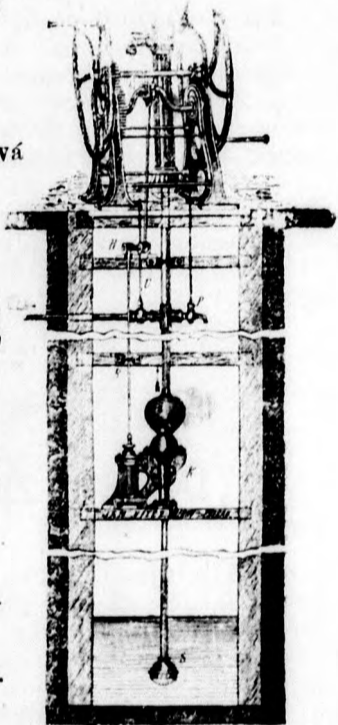
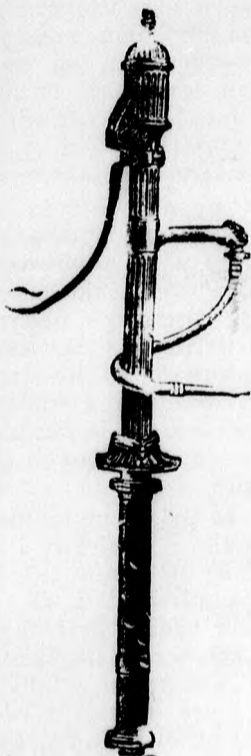
Správa lázní v Luhačovicích.



Továrň na vodovody a pumpy
Jan Vítěz v Přerově (Morava)
zariaduje s plnou zárukou najlepšie

pumpy

pre mestá, obce, veľkostatky, villy gazdovstva tehelne, továrne, zahradny, mliekárne atd



Genérky a rady zdarma.

Spolehlivý zástupci a cestující sa příjmu.

Každá sporivá gazdina
používa

Kolínskej kávovej přísady

SO SOKOLOM — SO SOKOLOM

Docíli tým výdatnej, chutnej a pekne zbarvenej kávy

TOVARNE

v Kolíne a Prostejove, Morava
Hlavný zástupca horného uhorska je Jozef Pařízek v Uh. Skalici.